

Pressmeddelande från Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet, fredag den 18 augusti 2017.

Ny studie tillbakavisar att antidepressiva läkemedel inte fungerar

Den uppmärskammade teorin om att antidepressiva läkemedel är medicinskt verkningslösa avfärdas nu i en studie vid Sahlgrenska akademien. I en artikel publicerad i *Molecular Psychiatry* punkteras resonemanget om att det är psykologi som ligger bakom medicinernas antidepressiva effekt.

– Det är en bisarr hypotes och jag är förvånad att den alls har fått en sådan spridning, säger Elias Eriksson, professor i farmakologi vid institutionen för neurovetenskap och fysiologi.

Förespråkarna för teorin, som rönt uppmärksamhet i svenska och internationella medier, hävdar att antidepressiva läkemedel, exempelvis så kallade SSRI-mediciner, inte har någon egentlig antidepressiv effekt. Upplevda förbättringar hos dem som medicinerar tillskrivs en placeboeffekt, att patienterna alltså mår bättre för att de förväntar sig just det.

Samma placeboeffekt har enligt kritikerna påverkat resultaten i kliniska studier. Även om varken läkare eller patient vet till vilken grupp en försöksperson lottats, den som ges riktiga preparat eller den som får verkningslösa tabletter, så har han eller hon själv kunnat räkna ut detta med stöd av uppkomna alternativt uteblivna biverkningar.

Teorin avfärdas

Den gynnsamma effekt av SSRI-medel som visats i många studier skulle alltså inte bero på att medicinerna utövar en specifik biokemisk antidepressiv verkan, utan på att medlens biverkningar förstärker en psykologisk placeboeffekt.

För att testa teorins hållbarhet har en forskargrupp vid Sahlgrenska akademien analyserat data från de studier som låg till grund för att man en gång bedömde att två av de mest använda SSRI-medlen, paroxetin och citalopram, är mer effektiva än placebo för behandling av depression.

– Frågan var om det är närvaro av biverkningar som gör att de patienter som fått SSRI i dessa studier svarat bättre än de som fått placebo, själva premissen för teorin, och vi visar väldigt tydligt att så är det inte. Vi är de första som ordentligt undersöker saken, och kan nu definitivt visa att teorin inte stämmer, säger Elias Eriksson.

Tydligt antidepressiva

Analysen av totalt 3 344 patienter, varav 2 273 fick SSRI och 1 071 fick placebo, visar att de två studerade medlen är klart överlägsna placebo vad gäller antidepressiv verkan, också hos de cirka 20 procent av de SSRI-behandlade patienterna som inte upplevde några biverkningar.

– I den här studien har vi tittat på ett kärnsymptom vid depression, nedstämdhet eller depressed mood, och på summapoängen hos de många olika symptom som mäts med den oftast använda skattningsskalan. Båda dessa analyser visar att man har större chans att bli bättre om man får SSRI även om man inte har några biverkningar, säger Elias Eriksson.

– Depression är en potentiellt mycket allvarlig sjukdom där man med de här medicinerna ofta kan åstadkomma en markant symptomlindring. Att de i media felaktigt ofta beskrivs som ineffektiva är olyckligt eftersom det kan få patienter att avstå från en effektiv och kanske livräddande behandling, säger han.

Länk till artikeln: <http://www.nature.com/mp/journal/vaop/ncurrent/full/mp2017147a.html>

Författare: Doktorand Fredrik Hieronymus 0707 99 58 59; fredrik.hieronymus@neuro.gu.se och professor Elias Eriksson 0709 55 50 55; elias.eriksson@neuro.gu.se

Bilder: Fredrik Hieronymus (foto: Elin Lindström Claessen), Elias Eriksson (foto: Johan Wingborg).

Presskontakt: Margareta Gustafsson Kubista 0705 30 19 80; margareta.g.kubista@gu.se

Med 5 000 studenter och närmare 1 800 anställda är Sahlgrenska akademien Göteborgs universitets största fakultet. Vid Sahlgrenska akademien bedrivs undervisning och forskning inom medicin, odontologi och vårdvetenskap. Fakulteten har 200 professorer och drygt 700 aktiva doktorander. Forskningen i nationella och internationella samarbeten syftar till att förstå, förebygga, lindra och behandla sjukdom och ohälsa.